

ÇKDR. u. मानसत्रतं. चित्ता Verz. d. Oxf. H. 217, a, 16. बुद्धि R. 3, 4, 9. मनस् Ind. St. 2, 97. लोकाः HARIV. 998. Verz. d. Oxf. H. 40, a, 4. ब्रह्मणो मानसाः पुत्राः MBH. 1, 2518. 12, 13079. BHAG. 10, 6. Ind. St. 2, 97, N. 1. HARIV. 41. 12438. 12441. R. 1, 34, 45. KATHÁS. 39, 95. VP. 1, 7, 1 bei MUIR, ST. 1, 25. कन्या HARIV. 998. KUMÁRAS. 1, 18. प्रिया KAUSH. UP. 1, 3. देव MBH. 12, 6775. उचुः प्राञ्जलयः सर्वे ब्रह्माणामिव मानसाः (sc. सुताः oder ऋषयः) HARIV. 14051. 11879. im Sinn —, in Gedanken ausgeführt, z. B. ein stilles Stotra: मानसेन स्तुवते ऀCV. ÇR. 8, 13. LĀTJ. 3, 8, 1. 4, 7, 15. ÇĀŃKH. ÇR. 10, 12, 3. जप M. 2, 85. MBH. 12, 12787. Verz. d. Oxf. H. 102, b, 34. भक्त ऀCV. ÇR. 8, 13. मानसा मे भविष्यधम् so v. a. dem Geiste gegenwärtig R. 1, 29, 25. 30, 12. कैमैरभरौषिश्चित्रैर्मानसैः wohl so v. a. wie sie der Geist nur immer sich vorstellen kann, alle erdenkliche 5, 43, 3. मानसैर्विद्यकर्मणा भवद्वितेन मनसा चित्तेन मनीषया वा निर्मितैः Schol. — 2) m. a) eine Form Vishṇu's VP. 265. — b) N. pr. eines Schlangendämons MBH. 1, 2146. 2157. — c) pl. eine best. Klasse von Manen (als Söhne Vasishṭha's angesehen) Verz. d. Oxf. H. 39, b, 42. — d) Bez. einer Art von Asketen: योगिमानसकंसविप्राणाम् WEBER, RĀMAT. UP. 362. मानस könnte übrigens auch als adj. zu कंस gehören; vgl. 2. मानस. — e) pl. Bez. der Vaiçja in ÇĀkadṽipa MBH. 6, 436. 438. VP. 200 (MUIR, ST. 1, 193). Verz. d. Oxf. H. 33, a, 14. 15. — f) N. pr. eines Sohnes des Vapushmant MĀRK. P. 53, 27. — 3) f. ई N. pr. einer der 16 Vidjādevī H. 240. Vgl. महामानसिका. — 4) n. a) = मनस् das geistige Vermögen, Sinn, Geist, Gemüth, Herz gaṇa प्रज्ञादि zu P. 5, 4, 38. AK. 1, 1, 4, 9. TRIK. 3, 3, 447. H. 1369. an. 3, 753. MED. s. 30. HALĀJ. 2, 379. Ind. St. 2, 97. SUÇA. 1, 175, 5. BHĀSHĀP. 33. BĀLAB. 1. PAŃĀR. 1, 7, 8. Spr. 2389. यस्य तुष्टं न मानसम् 1291. ०तुष्टये 4721. यस्यार्तपरित्राणे न मानसम् MĀRK. P. 13, 64. चक्रुस्ते न यज्ञेषु मानसम् VP. 1, 6, 29 bei MUIR, ST. 1, 23. कथममलधियो मानसं संविदध्युः so v. a. guter Dinge sein Spr. 3080. Häufig am Ende eines adj. comp. अशांतं KATHOP. 2, 24. क्रोधसंदीप्तं Hip. 1, 48. मुदितं MBH. 1, 5572. दीनं 3, 2779. डुष्टं 15581. विस्मितं R. 1, 9, 23. 36, 24. 65, 14. ब्राह्मण्ये धृतमानसः R. GORR. 1, 37, 25. Rr. 1, 10. Spr. 2563. AK. 3, 1, 7. VARĀH. BRH. 20, 2. KATHÁS. 70, 69. RĀĒA-TAR. 3, 22. f. श्रौ MBH. 1, 4401. 3, 1820. 2550. 5, 6074. 7, 30. R. 2, 60, 7. 5, 49, 22. ÇĀK. 76. KUMÁRAS. 3, 3. Spr. 1235. 1394. KATHÁS. 39, 85. 39, 130. VID. 124. PAŃĀT. 184, 6. III, 180. Vgl. पूर्णमानस. — b) N. pr. eines heiligen Sees und Wallfahrtsortes auf dem Kaiāsa, der Heimath (des Brütelplatzes) der wilden Gänse oder Schwäne, TRIK. H. an. MED. MBH. 2, 1041. fg. 8, 3048. 12, 5647 (m., पुंस्त्वमार्थम् Schol.). 13215. HARIV. 1014. 1292. 8793. 12853. कैलासशिखरे राम मनसा निर्मितं सरः । ब्रह्मणा प्रागिदं यस्मात्तदभून्मानसं सरः ॥ R. 1, 26, 8 (27, 7 GORR.). RAGH. 6, 26. VIKR. 93. 94. MEGH. 11. 63. 74. SIDDHĀNTAÇIR. 3, 35. LALIT. 317. KATHÁS. 46, 87. 56, 208. 69, 131. 72, 37. 43. 55. Spr. 4306. VP. 169. MĀRK. P. 53, 3. ÇUK. in LA. (II) 33, 2. GHAT. 9. Verz. d. Oxf. H. 39, a, 33. 149, a, 40. तीर्थ MBH. 3, 10547. 13, 4887. Verz. d. Oxf. H. 5, b, 29. 69, a, 24. मानसं तीर्थम् bedeutet auch den geistigen Badeplatz, das Bad der Seele: अगाधे विमले प्रुद्धे सत्यतोये धृतिरुद्धे । स्नातव्यं मानसे तीर्थे सत्यमालम्ब्य शाश्वतम् ॥ MBH. 13, 5351. मनसा च प्रदीप्तेन ब्रह्मज्ञानजलेन च । स्नाति यो मानसे तीर्थे तत्त्वानं तद्वदर्शिताम् ॥ 5361. ein Lehrer so genannt Verz. d. Oxf. H.

243, b, 7. Vgl. उत्तरमानस (auch MBH. 12, 5646. RĀĒA-TAR. 3, 448), मानसोत्तर und नुद्रकमानस. — c) eine Art Salz Schol. zu KĀTJ. ÇR. 176, 6. 2. मानस (von 1. मानस 4, b.) adj. den See MĀnasa bewohnend: तद्वायसं तोर्यमुशति मानसा (auch = सत्त्वप्रधाने मनसि वर्तमानाः nach dem Schol.) न यत्र कंसा (auch = पतयः nach dem Schol.) निरमृत्युशिवक्त्याः BHĀG. P. 1, 5, 10. — Vgl. 1. मानस 2, d. मानसचारिन् (1. मा० + चा०) adj. den See MĀnasa besuchend; m. Gans, Schwan HARIV. 1237. मानसव (von 1. मानस) n. eine Ausführung in Gedanken Schol. zu PAŃĀV. BR. 7, 1, 5. मानसनयन (1. मा० + न०) n. das Geleite zum See MĀnasa (in übertragener Bed.), Titel einer Schrift: ०प्रसादनी f. Titel eines Commentars zu jener Schrift Verz. d. Oxf. H. 243, a, No. 613. मानसरुग् (1. मा० + रुग्) f. Seelenkrankheit VARĀH. BRH. 17, 5. मानसवेग (1. मा० + वेग) adj. geschwind wie der Geist (Gedanke); m. N. pr. eines Fürsten KATHÁS. 34, 219. 105, 66. मानसशुच् (1. मा० + शुच्) f. Seelenleiden VARĀH. BRH. 8, 15. मानससंतप (1. मा० + सं०) m. Herzeleid, Herzenskummer ÇĀK. 93, 14, v. 1. मीनसायन m. patron. von मनस् gaṇa अश्वादि zu P. 4, 1, 110. मानसार (1. मान + सार) m. N. pr. eines Fürsten von Mālava DAÇAK. 32, 7. मानसालय (1. मानस + आ०) m. Gans, Schwan (am See MĀnasa wohnend) RĀĒAN. im ÇKDR. — Vgl. मानसौकस्. मानसिंह (1. मान + सिंह) m. N. pr. eines Mannes Verz. d. B. H. 368, 19. Verz. d. Oxf. H. 285, b, 2. KSHRITÇ. 13, 12. 15. Auch einfach सिंह genannt 16, 1. मानसिक (von मनस् oder 1. मानस) adj. geistig, Bein. Vishṇu's MBH. 12, 12864. = मनउपाधिक Schol. मानसिका s. मदा०. मानसूत्र (2. मान + सूत्र) n. Messschnur (vgl. प्रमाणसूत्र) DAÇAK. 71, 2. eine um den Leib getragene Schnur von Gold oder anderem Stoffe DHANARĀGĀJA im ÇKDR. मानसोत्तर (1. मानस + उ०) m. N. pr. eines Gebirges VP. 200. 218. BHĀG. P. 5, 20, 30. 85. 21, 7. 13. — Vgl. उत्तरमानस. मानसोच्छास (1. मानस + उ०) m. Titel einer Schrift HALL 18. 110. Verz. d. Oxf. H. 108, a, 30. 292, a, 51. गोविन्द० 14. ०प्रबन्ध Titel eines Commentars zu jenem Werke Verz. d. Tüb. H. 16. ०वृत्तात् desgl. Verz. d. B. H. No. 616. ०वृत्तात्तविलास desgl. HALL 110. मानसौकस् (1. मानस + औ०) adj. am See MĀnasa wohnend: कंसाः MBH. 8, 1894. m. Gans AK. 2, 5, 23. H. 1325. HALĀJ. 2, 96. RĀĒA-TAR. 3, 448. मानस्कृते m. nach MAHIDH. = पूजाया अभिमानस्य वा कर्ता, nach dem Comm. zu TBR. = मनसैव लावण्यं योजयिता मनस्कृता (lies मनस्कृता) तस्य पुत्रं मानस्कृतम्. VS. 30, 14. मानस्थली (मान + स्थ०) f. gaṇa धूमादि zu P. 4, 2, 127. Davon adj. मौनस्थलक ebend. मौनस्य m. patron. von मनस् gaṇa गर्गादि zu P. 4, 1, 105. मानकृन् (1. मान + कृन्) adj. den Hochmuth vernichtend: मानका भत्र शत्रूणाम् MĀRK. P. 132, 41.